

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2959/2020
19.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, сви из ..., које заступа пуномоћник Илија Дармановић, адвокат из ..., против туженог АД за осигурање „Триглав осигурање“ Нови Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9778/2018 од 09.01.2020. године, у седници одржаној 19.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца АА изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9778/2018 од 09.01.2020. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужилаца ББ и ВВ, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9778/2018 од 09.01.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2122/15 од 13.09.2016. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу АА на име накнаде нематеријалне штете исплати за претрпљене душевне болове због умањења животне активности износ од 456.000,00 динара, за претрпљене физичке болове износ од 230.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 250.000,00 динара и на име душевних болова због наружености износ од 200.000,00 динара све са законском затезном каматом од 29.06.2006. године до исплате, као и да му на име накнаде материјалне штете исплати 87.497,00 динара на име лечења у Ургентном центру у Београду са законском затезном каматом од 05.08.2016. године до исплате, док је захтев за камату на наведени износ од 24.01.1994. до 05.08.2016. године, као и захтев за накнаду материјалне штете преко досуђеног износа до траженог од 528.165,00 динара са каматом од 24.01.1994. године до исплате одбијен као неоснован. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца АА за накнаду материјалне штете на име месечне ренте капитализиране за период од 01.07.1994. до 01.02.2002. године у износу од 63.930,83 евра и за период од 01.02.2002. до 01.07.2002. године у износу од 5.272,50 евра, као и за период од 01.07.2002. до 01.07.2010. године у износу од 100.223,04 евра све са законском затезном каматом од 24.01.1994. године као дана утврђене штете пресудом Првог општинског суд у Београду П 1400/02 па до исплате и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Допунским решењем Вишег суда у Београду П 2122/15 од 28.05.2018. године одбачена је као недозвољена тужба тужилаца ББ и ВВ садржана у поднеску од 05.08.2016. године, којом ови тужиоци траже накнаду нематеријалне и материјалне штете због правноснажно пресуђене ствари.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 9778/2018 од 09.01.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је тужени обавезан да тужиоцу АА на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности исплати износ од 456.000,00 динара, за претрпљене физичке болове износ од 230.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 250.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због наружености износ од 200.000,00 динара све са законском затезном каматом од 13.09.2016. године до исплате и на име накнаде материјалне штете за плаћено лечење износ од 87.497,00 динара са законском затезном каматом од 05.08.2016. године до исплате. Ставом другим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца АА и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца АА за исплату камате на досуђени износ од 87.497,00 динара за период од 24.01.1994. до 05.08.2016. године и за накнаду материјалне штете преко досуђеног износа од 87.497,00 динара до траженог износа од 528.165,00 динара са каматом од 24.01.1994. године до исплате, као и у делу става другог изреке којим је одбијен тужбени захтев тужиоца АА за накнаду материјалне штете за период од 01.07.1994. до 01.01.2002. године у износу од 63.930,83 евра, за период од 01.02.2002. године до 01.07.2002. године у износу од 5.272,50 евра и за период од 01.07.2002. до 01.07.2010. године у износу од 100.223,04 евра све са законском затезном каматом од 24.01.1994. године до исплате. Ставом трећим изреке преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца АА у делу којим је тражена законска затезна камата на досуђене износе накнаде нематеријалне штете за период од 29.06.2006. године до 12.09.2016. године. Ставом четвртим изреке одбијене су као неосноване жалбе тужиоца АА и туженог и потврђена је одлука о трошковима поступка садржана у првостепеној пресуди. Ставом петим изреке одбијена је као неоснована жалба тужилаца ББ и ВВ и потврђено је допунско решење првостепеног суда П 2122/15 од 28.05.2018. године. Ставом шестим изреке одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка. Ставом седмим изреке одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији тужилаца на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14) који се примењује на основу члана 506. став 2. тог закона, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца АА неоснована, а ревизија тужилаца ББ и ВВ недозвољена.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се наводима ревизије указује није прописана као ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. тачка 2. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоци су повређени у саобраћајном удесу која се догодио 28.12.1992. године у месту ... на путу Београд – Чачак, кривицом ГГ, осигураника АД за осигурање „Копаоник“ чији је правни следбеник тужени. Правноснажном пресудом Општинског суда у Лазаревцу К 99/93 од 05.05.1993. године, ГГ је оглашена кривом за кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 201. став 3. у вези члана 195. став 3. у вези става 1. КЗ РС. Оценом налаза и мишљења вештака медицинске струке утврђено је да је тужилац АА у саобраћајном удесу задобио тешку телесну повреду због које је трпео физичке болове и страх одређеног трајања и интензитета, а као последица повређивања код тужиоца постоји умањење животне активности од укупно 38%, према усаглашеном налазу и мишљењу судских вештака, као и наруженост срењег степена. У посебној парници правноснажном пресудом Првог општинског суда у Београду П 6796/02 од 05.06.2003. године, тужиоцу АА је досуђена накнада материјалне штете на возилу у износу од 169.600,00 динара са каматом. Пред Привредним судом у Београду води се поступак по тужби Немачког фонда за социјално осигурање против АД за осигурање „Копаоник“ ради накнаде износа који су тужиоцу АА исплаћени у ... на име болничког лечења, због привремене неспособности за рад, за штаци, за лекове, за путне трошкове од куће до болнице, за пензијско осигурање за време неспособности за рад као и здравствено осигурање и осигурање за незапослене у укупном износу од 67.003,74 ДЕМ и тај поступак је прекинут до правноснажног окончања ове парнице. Вештачењем од стране судског вештака за економско-финансијску област утврђено је да је осигурана сума за путничка моторна возила износила 12.000.000,00 динара, што прерачунато у ДЕМ на дан штетног догађаја 28.12.1992. године износи 31.196,00, односно 49.870.130,00 динара. Материјална штета досуђена и исплаћена тужиоцу АА за возило (по правноснажној пресуди) износила је 5.654,43 ДЕМ, што представља 18,14% осигуране суме, тако да остатак осигуране суме 81,86% у износу од 25.514,40 ДЕМ на дан штетног догађаја служи за покриће свих осталих штета које су последица штетног догађаја. На рочишту за главну расправу 20.12.2013. године странке су се сагласиле да се износи на име накнаде нематеријалне штете досуђени тужиоцу АА делимичном пресудом П 1400/02 од 29.06.2006. године (донета у овој парници и укинута решењем Врховног касационог суда Рев 465/10), узму у обзир приликом утврђивања висине нематеријалне штете. Тако утврђен укупан износ накнаде нематеријалне штете (који је исплаћен тужиоцу) представља 20.100,94 ДЕМ и покривен је осигураном сумом. Према приложеном рачуну лечење тужиоца АА у Ургентном центру у Београду износило је 87.497,00 динара, а тужилац није доказао да је сносио трошкове лечења преко тог износа, при чему је делимичном пресудом П 1400/02 од 29.06.2006. године (правноснажна у том делу) одбијен захтев за накнаду трошкова набавке ортопедских колица и трошкова превоза. Накнада материјалне штете коју тужилац АА тражи за период од 01.01.1994. до 01.07.2010. године у висини капитализиране ренте у укупном износу од 169.456,37 евра није покривена осигураном сумом.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да потраживање накнаде штете која је проузрокована кривичним делом у конкретном случају није застарело, јер од дана настанка штете 28.12.1992. године до подношења тужбе 25.02.2002. године није истекао рок апсолутне застарелости кривичног гоњења у смислу члана 377. Закона о облигационим односима. Применом правила из члана 200. наведеног закона одмерена је висина правичне новчане накнаде за тражене видове накнаде нематеријалне штете тужиоцу АА и утврђена висина накнаде материјалне штете на име трошкова лечења у Ургентном центру, при чему укупан износ досуђене накнаде штете не прелази осигуравајући лимит имајући у виду и материјалну штету која је исплаћена овом тужиоцу на име накнаде за оштећено возило. У преосталом делу тужбени захтев за накнаду материјалне штете на име капитализиране ренте је одбијен јер превазилази износ осигуране суме. Другостепени суд је у погледу камате на износе накнаде нематеријалне штете преиначио првостепену пресуду, тако што је тужиоцу досуђена камата од дана пресуђења, а одбијен захтев за камату за период од 29.06.2006. године до пресуђења јер се висина правичне новчане накнаде нематеријалне штете досуђује према критеријумима важећим у време пресуђења.

По оцени Врховног касационог суда неосновано се ревизијом тужиоца АА указује на погрешну примену материјалног права у побијаном делу одлуке којом је одбијен његов тужбени захтев.

Према члану 93. став 1. Закона о основама система осигурања имовине и лица („Службени лист СФРЈ“ број 17/90, 82/90 и „Службени лист СФРЈ“ број 31/93, 24/94) који је важио у време настанка штетног догађаја, најниже осигуране износе на које се мора уговорити осигурање од ауто одговорности одређује Савезно извршно веће. Обавеза организације за осигурање на накнаду штете по основу осигурања аутоодговорности не може бити већа од износа који утврђује Савезно извршно веће ако уговором о осигурању није предвиђен већи износ, а ако износ из става 1. овог члана није довољан да се накнаде све штете проузроковане истим штетним догађајем првенствено се накнађују штете на лицима (став 2. и 3.). Када има више оштећених лица, а укупна накнада премашује износ из става 1. овог члана права оштећених лица, према организацији за осигурање, сразмерно се смањују, при чему организација за осигурање која је исплатила једном оштећеном лицу износ већи од оног који му припада с обзиром на сразмерно снижење накнаде, јер није знала нити је могла знати да постоје и друга оштећена лица, остаје у обавези према тим другим лицима само до висине износа из става 1. овог члана (став 4. и 5.). Најнижа осигурана сума коју је одредило Савезно извршно веће, а важила је у време штетног догађаја износила је 12.000.000,00 динара за моторна возила, а 24.000.000,00 динара за аутобусе и теретна возила („Службени лист СРЈ“ број 38/92) са важношћу од 16.10.1992. до 27.03.1993. године.

Осигуравајућа организација је дужна да штету накнади у потпуности и када њена висина прелази лимит осигурања уколико је износ штете према ценама односно критеријумима у време штетног догађаја био у границама најниже осигуране суме (лимита обавезе) из тог времена. У конкретном случају вештачењем је утврђено да исплаћена накнада материјалне штете за возило (тужиоцу АА по правноснажној

пресуди) износи 18,14% осигуране суме и да укупна накнада нематеријалне штете овом тужиоцу не премашује најнижи осигурани износ важећи на дан штетног догађаја, док материјална штета на име капитализиране ренте није покривена осигураном сумом.

Следом наведеног правилно су нижестепени судови одлучили када су обавезели туженог да накнади део штете према сразмери између осигуране суме и тако утврђеног износа штете. Неосновани су ревизијски наводи тужиоца АА да законска затезна камата на досуђене износе накнаде нематеријалне штете треба да тече од дана настанка штете 28.12.1992. године, као и указивање да су досуђени износи ниски, јер је правична новчана накнада одмерена према критеријумима важећим у време пресуђења. Новчана накнада нематеријалне штете представља адекватну новчану сатисфакцију и изражава се бројем новчаних јединица тек пресудом, па од тог датума односно доношења пресуде тече затезна камата на износ накнаде нематеријалне штете по члану 277. Закона о облигационим односима. Наиме, тек од доношења пресуде су испуњени услови дужникове доцње, а то су доспелост потраживања накнаде нематеријалне штете одређивањем њене висине као новчане обавезе.

Тужилац је тражио накнаду материјалне штете због умањених примања за период од 01.01.1994. до 01.07.2010. године у висини капитализиране ренте, због повреда задобијених у саобраћајном удесу. По члану 195. Закона о облигационим односима ко другоме нанесе телесну повреду или му наруши здравље, дужан је накнадити му трошкове око лечења и друге потребне трошкове с тим у вези, као и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења. Ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду, или су му потребе трајно повећане, или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету. Тужилац је био дужан да докаже постојање узрочно - последичне везе између последица повређивања у предметном саобраћајном удесу и немогућности да ради и стиче зараду (као пре повређивања), односно наступања услова за одлазак у инвалидску пензију. Материјална штета се не претпоставља него се доказује, па чињеница постојања умањених примања по налазу вештака економско-финансијске струке, сама по себи не води закључку да су исти последица искључиво повреда у саобраћајном удесу, а не неког другог узрока. Зато су без утицаја наводи овог ревидента о погрешној примени материјалног права у погледу начина обрачуна и обима обавезе осигуравајуће организације сразмерно границама најниже осигуране суме (лимита обавезе) из тог времена.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Одлучујући о ревизији тужилаца ББ и ВВ применом члана 410. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија ових тужилаца није дозвољена.

Дозвољеност ревизије против решења другостепеног суда регулишу одредбе члана 420. Закона о парничном поступку. Наведеном одредбом прописано је, да странке могу да изјаве ревизију и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан (став 1. овог члана). Ревизија против решења из става 1. овог

члана није дозвољена у споровима у којима не би била дозвољена ревизија против правноснажне пресуде. У поступку поводом ревизије против решења сходно се примењују одредбе овог закона о ревизији против пресуде (став 6.).

Према члану 403. став 3. Закона о парничном поступку ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Правноснажним допунским решењем одбачена је као недозвољена тужба тужилаца ББ и ВВ садржана у поднеску од 05.08.2016. године, којом ови тужиоци траже накнаду нематеријалне и материјалне штете. Вредност предмета спора за тужиљу ББ износи 562.584,00 динара, а за тужиоца ВВ 544.074,00 динара.

Имајући у виду да се ради о имовинско-правном спору који се односи на потраживање у новцу, те да су тужиоци обични супарничари и да се вредност предмета спора побијаног дела за сваког од тужилаца рачуна посебно, тако да појединачно очигледно не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, Врховни касациони суд је оценио да ревизија ових тужилаца није дозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић